

Koulutuksen ja osaamisen kehittämisen tarjooma litissä

Elinvoima- ja resurssivaliokuntaan 13.10.2025

Ihastu littiin!

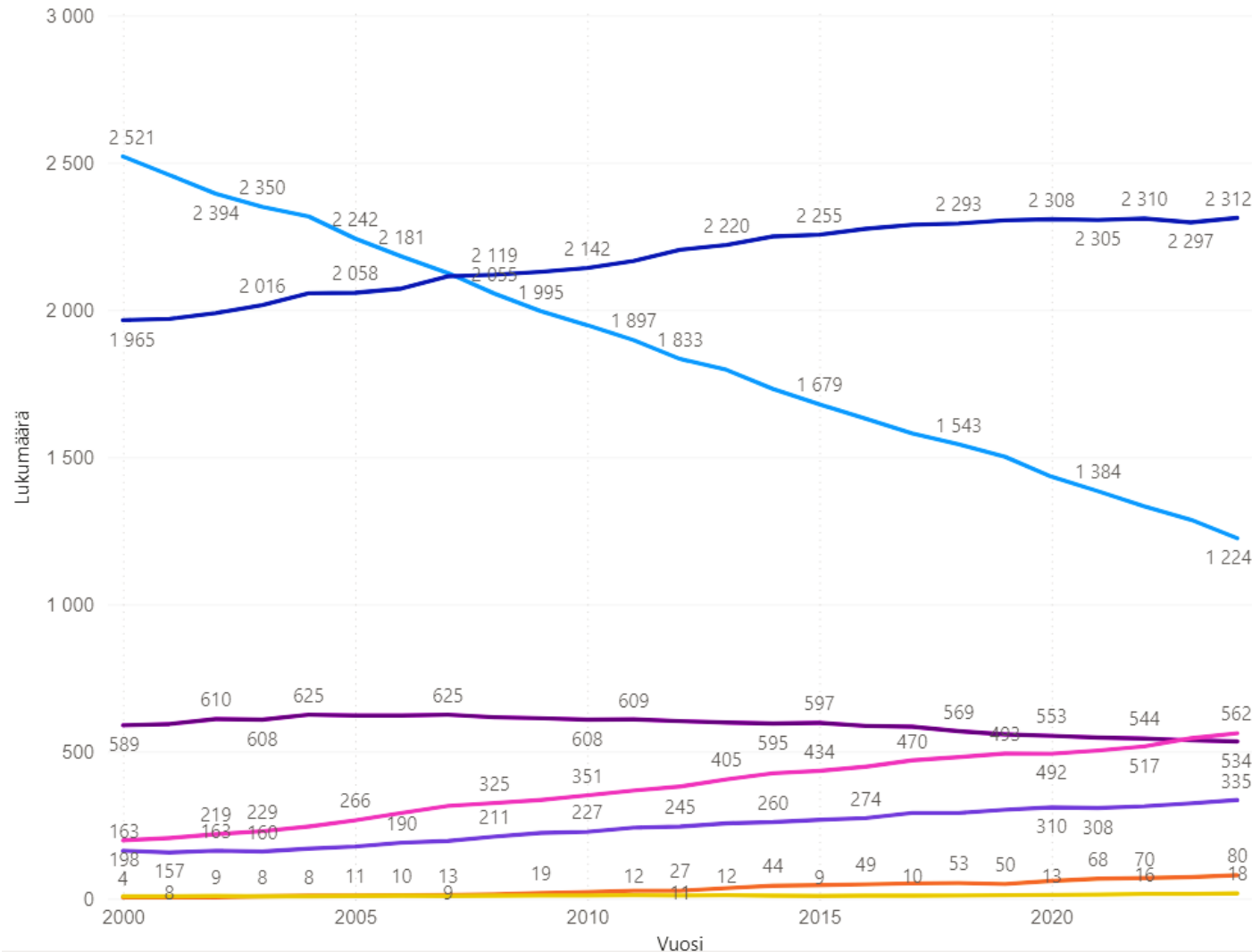
Osaava väestö on voimavara

- Kunnan **elinvoima perustuu** suuresti sen **väestön osaamiseen, aktiivisuuteen ja kykyyn uudistua**. Kuntalaisten osaamisen kehittäminen ja sen ylläpitäminen sekä koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen ovat keskeisiä kunnan tehtäviä.
- Väestön osaamisen vahvistaminen tukee **kuntayhteisön ongelmanratkaisukykyä, osallistumista päätöksentekoon** ja paikallisen **innovatiivisuuden kehittymistä**. Kunta voi **toimia mahdollistajana** tarjoamalla rakenteita, palveluja ja resursseja, jotka edistävät asukkaiden aktiivista osallistumista ja jatkuvaa oppimista.
- Investoimalla ihmisiin kunta **vahvistaa kilpailukykyään, tukee paikallista elinkeinoelämää** ja luo edellytyksiä **kestävälle kasvu**lle.
- ✓ **Osaava ja hyvinvoiva väestö on perusta, jolle rakennetaan tulevaisuuden kunta.**

Koulutusmahdollisuudet littiläisille

- **Pohja:** Varhaiskasvatus (3 kpl) > Esiopetus (2 kpl) > Peruskoulu (4+1 kpl)
- **Toinen aste:** litin lukio | [Koulutuskeskus Salpaus](#) | [Ammattiopisto Eduko](#)
- **Korkeakoulutus:** [LAB Ammattikorkeakoulu](#) | [LUT-yliopisto](#) | [XAMK](#)
- **Vapaan sivistystyön opinnot:** [litin kansalaisopisto](#) | [Perheniemen opisto](#)

litin väestön koulutusasteen kehitys 2000-luvulla

Koulutusaste (yli 24 vuotiaat)

2 Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa

3 Toinen aste

4 Erikoisammattikoulutusaste

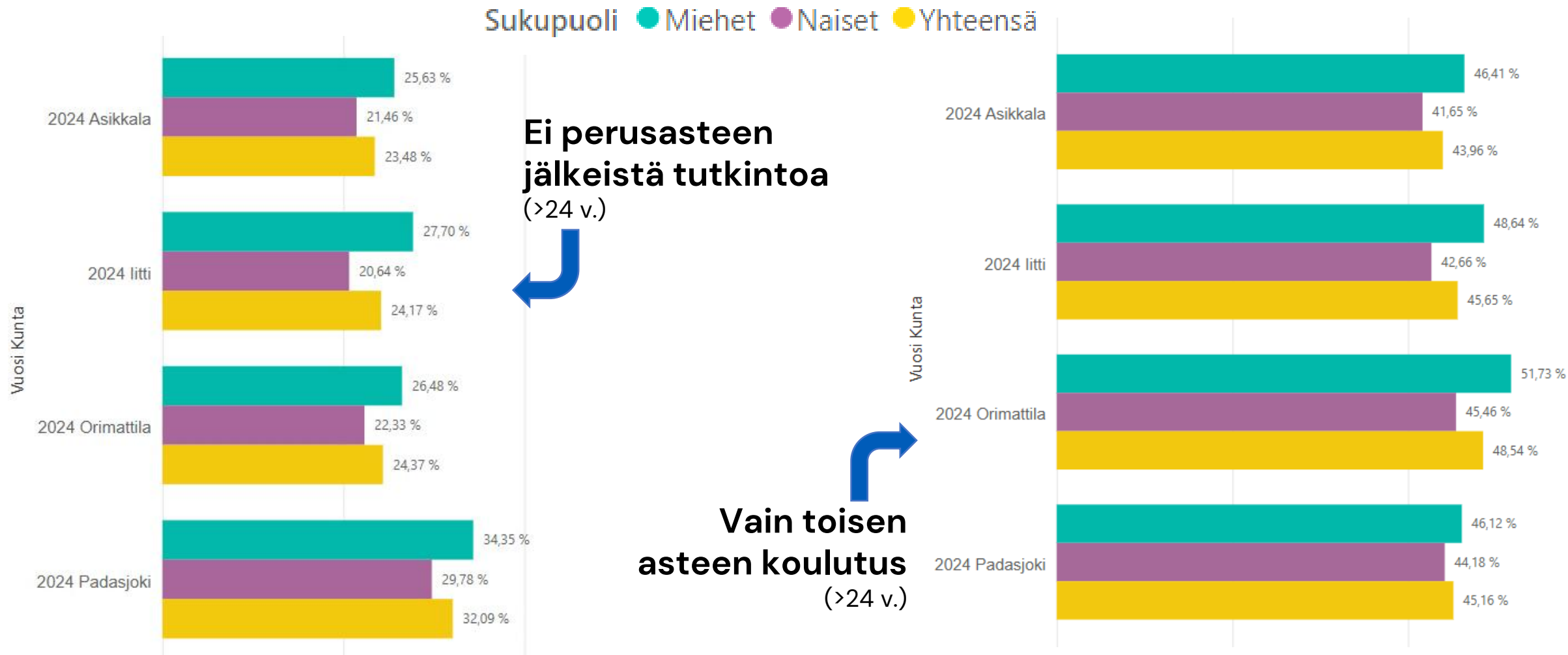
5 Alin korkea-aste

6 Alempi korkeakouluaste

7 Ylempi korkeakouluaste

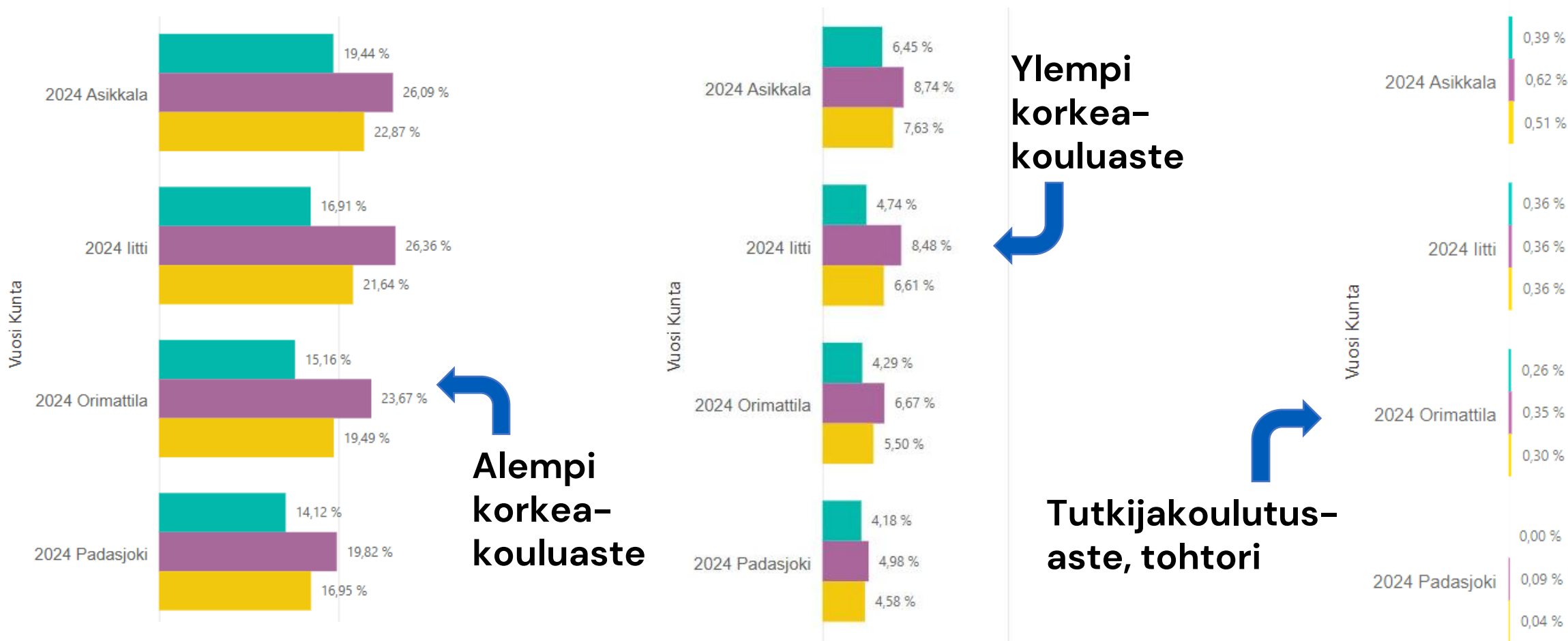
8 Tutkijakoulutusaste

litin väestön koulutusaste, vertailu P-H vertaiskunnat

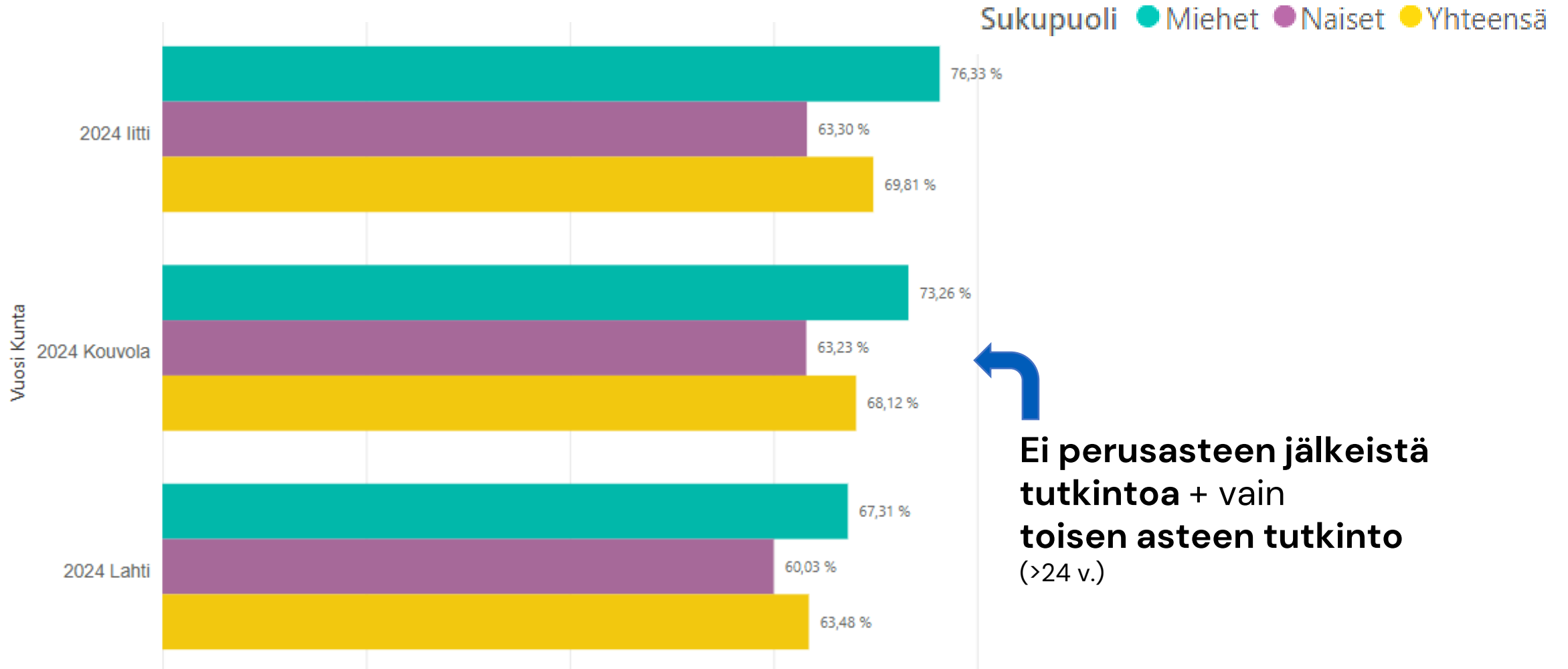

litin väestön koulutusaste, vertailu P-H vertaiskunnat

Sukupuoli ● Miehet ● Naiset ● Yhteensä

litin väestön koulutusaste, vertailu Lahteen ja Kouvolaan

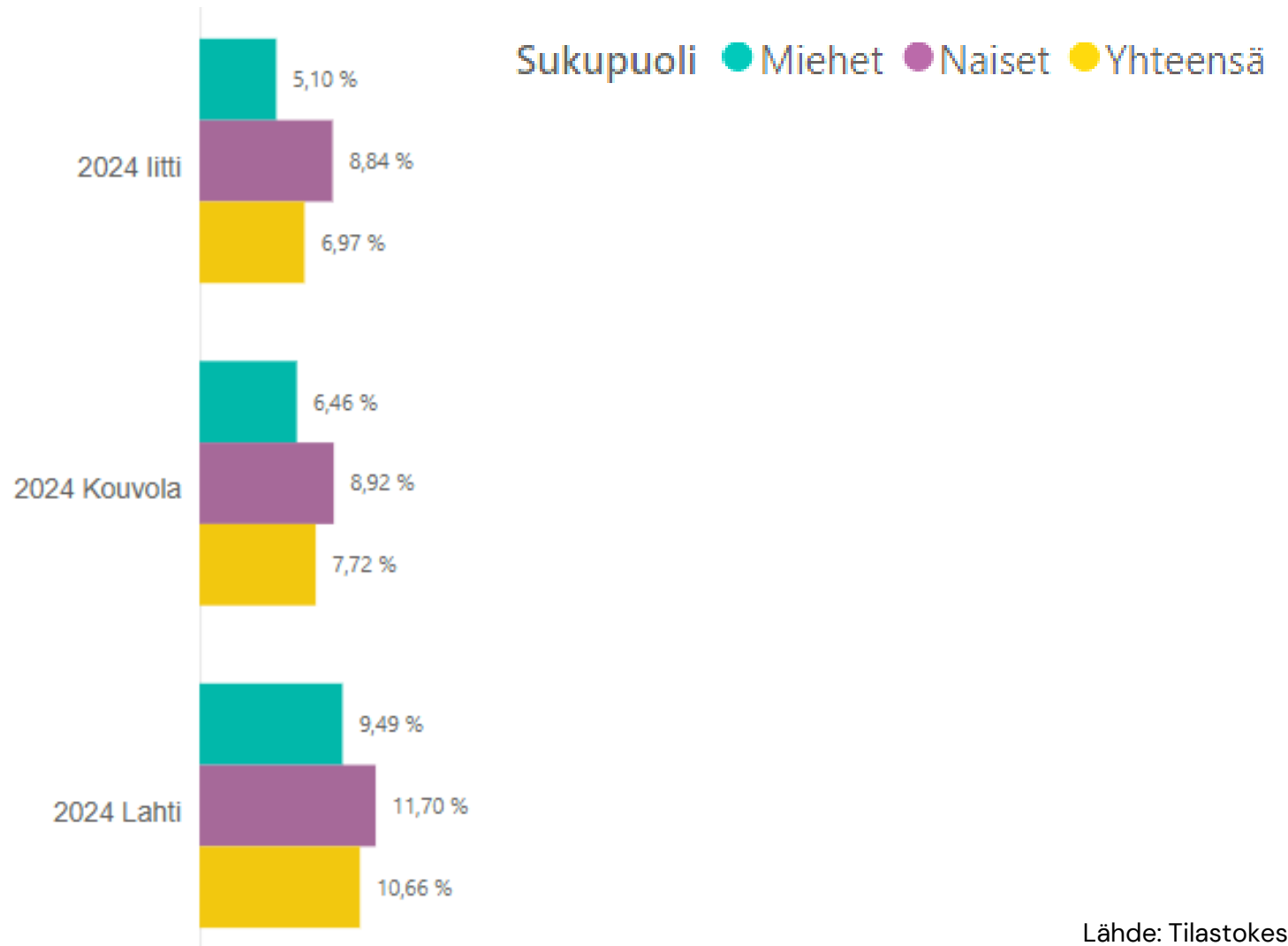

litin väestön koulutusaste, vertailu Lahteen ja Kouvolaan

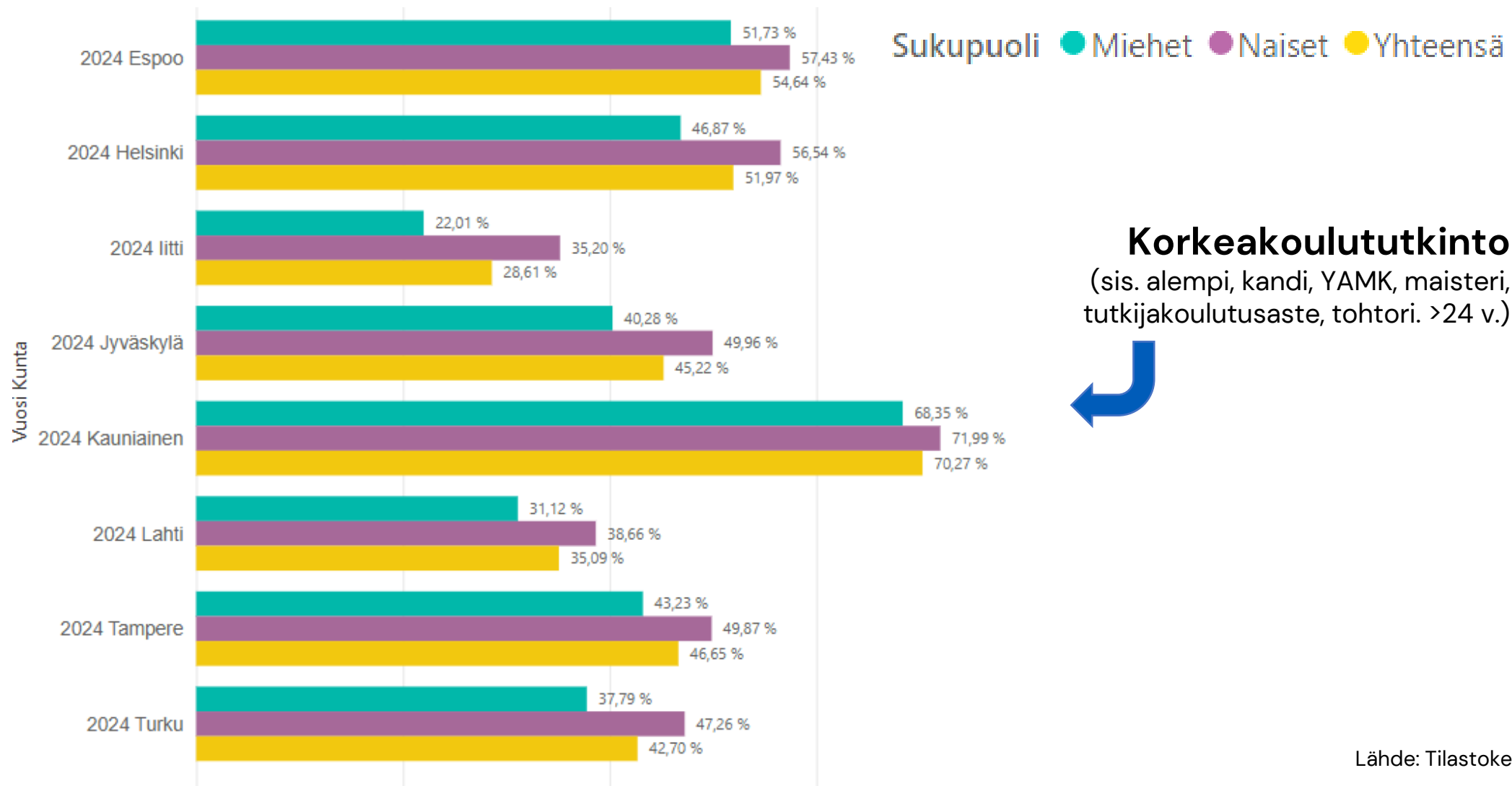
Ylempi korkeakoulututkinto
(YAMK ja maisteri) +
tutkijakoulutusaste, tohtori

Vuosi Kunta

litin väestön koulutusaste, laajempi vertailu

Koulutuksen ja osaamisen kehittämisen tarjooma litissä

Koulutuksen ja osaamisen kehittämisen tarjooma litissä muodostuu vahvoista alueellisista kumppanuuksista, nykyisin erityisesti Lahden seudun korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa:

✓ [Koulutuskeskus Salpaus](#) | [LAB-ammattikorkeakoulu](#) | [LUT-yliopisto](#)

- **Yhteistyö** näiden oppilaitosten kanssa mahdollistaa:
 - ✓ **Koulutuksen saavutettavuuden** eri ikäryhmille
 - ✓ **Osaamisen kehittämisen ja ylläpitämisen** elinkaaren eri vaiheissa
 - ✓ **Työllisyyden vahvistamisen** paikallisesti ja alueellisesti
 - ✓ **Yritysten ja julkisten toimijoiden tukemisen** osaavan työvoiman saatavuudessa

Koulutuskeskus Salpaus

- Salpauksen (2001) omistaa Päijät-Hämeen koulutuskuntayhtymä ja sillä on n. **13 000 opiskelijaa**, joista yli 60 % on yli 25-vuotiaita.
- Keskeinen toimija **Lahden seudun osaamisen ekosysteemissä** ja tarjoaa kunnille mahdollisuuksia yhteistyöhön koulutuksen, työllisyyden ja elinvoiman vahvistamiseksi.
- Tarjoaa nuorille ja aikuisille ammatillista ja käytännönläheistä koulutusta, joka **tukee työllistymistä ja osaamisen päivittämistä**:
 - ✓ **Oppisopimuskoulutusta, lyhytkursseja ja tutkintoon valmentavaa TUV**A-koulutusta.
 - ✓ **Yrittäjyyskoulutuksia** ja liiketoimintaosaamisen kehittämistä.
 - ✓ Mahdollisuus opiskella vain tarvittavat osat tutkinnosta, kuten **lupakortit, pätevyudet** tai yksittäiset osaamisalueet.
 - ✓ Koulutuksia, jotka voi suorittaa **työttömyysaikana** yhteistyössä työvoimapalveluiden kanssa.

Ihastu Iittiin!

Joustavaa osaamisen kehittämistä Salpauksessa

- **Aikuiskoulutus ja jatkuva oppiminen:** Ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus eri aloille (esim. sosiaali- ja terveysala, tekniikka, liiketoiminta, matkailu ja ravitsemus).
 - ✓ Mahdollisuus suorittaa ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja työn ohessa. Myös lyhytkoulutukset ja verkkokurssit osaamisen päivittämiseen.
 - ✓ Kesken jääneiden opintojen jatkaminen – mahdollisuus palata opintoihin ja suorittaa tutkinto loppuun.
- **Ohjaus ja henkilökohtainen polku:** Opinto- ja uraohjausta sekä mahdollisuus tunnustaa aiemmin hankittu osaaminen (AHOT).
 - ✓ Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot kuten kieli- ja digitaitojen vahvistaminen.
- **Erityispalvelut ja saavutettavuus:** Koulutusta myös maahanmuuttajille, erityisryhmille ja henkilöille, joilla on oppimisen haasteita.
 - ✓ Esteettömät oppimisympäristöt ja tukipalvelut. Myös etä- ja monimuoto-opinnot.
 - ✓ Jatkuva haku mahdollistaa nopean siirtymisen koulutukseen

LAB Ammattikorkeakoulu

- LAB on **osa LUT-korkeakouluja**, ja se on perustettu 2020 (kun LAMK ja SAIMIA yhdistyivät). LABin kampukset sijaitsevat **Lahdessa** ja Lappeenrannassa sekä **verkkokampus** verkossa.
- **Laaja koulutustarjonta** tekniikasta sosiaali- ja terveysalaan, muotoiluun ja liiketalouteen. Opiskelijoita n. **10 400**.
- Lahden kampus toimii tiiviissä yhteistyössä **yritysten ja julkisten toimijoiden** kanssa ja toteuttaa vuosittain lähes 200 projektia.
- LABin **jatkuvan oppimisen palvelut** tukevat elinikäistä osaamisen kehittämistä iittiläisille – myös etä- ja verkko-opintoina.

LAB ja yhteistyön muodot osaamisen kehittämiseen

Yhteiskehittäminen: Toimii aktiivisesti yhteiskehittämisen alustana, jossa yritykset, julkiset toimijat ja korkeakoulu kehittävät yhdessä uusia ratkaisuja.

TKI-hankkeet: Vuosittain satoja TKI-projekteja, joissa yritykset voivat osallistua kehittämistoimintaan.

Opiskelijayhteistyö: Yritysten kanssa yhteistyössä esim. opinnäytetöitä, harjoitusprojekteja ja toimeksiantoja opiskelijoille.

Koulutus ja osaamisen kehittäminen: Tarjoaa täydennyskoulutusta, avoimen AMKin kurseja ja erikoistumiskoulutuksia, joita voidaan räätälöidä yritysten tarpeisiin.

Yhteistyö julkisen sektorin kanssa: Toimii aktiivisesti hyvinvointialalla, erityisesti sote-sektorilla, kehittäen palveluinnovaatioita ja tukien alueellista elinvoimaa.

Ihastu Iittiin!

LUT-yliopisto

- Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUTilla (1969) on kampukset Lappeenrannassa ja **Lahdessa** sekä alueyksiköt **Kouvola**ssa ja Mikkelissä. Tutkinto-opiskelijoita LUTissa on n. **8 500**.
- Tarjoaa **korkeatasoista koulutusta** tekniikan, kauppätieteiden ja yhteiskuntatieteiden aloilla. Opintoja voi suorittaa kandidaatti-, maisteri- ja tohtoritasolla sekä päiväopintoina, etänä tai työn ohessa. Myös avoin yliopisto ja täydennyskoulutus ovat tarjolla.
- Toimii **Lahdessa aktiivisesti kestävä**n kehityksen, digitalisaation ja vastuullisen **liiketoiminnan edistämiseksi**. LUTin tutkimus- ja kehitystoiminta tarjoaa myös iittiläisille mahdollisuuksia osallistua **alueellisiin innovaatiohankkeisiin** ja hyödyntää asiantuntijuuttaan **elinkeinoelämän kehittämisessä**.
- Tarjoaa yrityksille mahdollisuuden osallistua **monitieteellisiin tutkimusalustoihin**, joissa kehitetään ratkaisuja mm. energiasiirtymään, tekoälyn hyödyntämiseen ja kestävän liiketoimintaan. Yritykset voivat osallistua **julkisrahoitteisiin tutkimusprojekteihin**, joissa etsitään uusia teknologisia ja liiketoiminnallisia ratkaisuja.

LUT ja yhteistyön muodot osaamisen kehittämiseen

- ✓ **Opiskelijayhteistyö:** Opiskelijat tekevät diplomi- ja kandidaatintöitä yritysten toimeksiannosta. Yritykset voivat osallistua myös esim. harjoitustyöprojekteihin, vierailijaluentoihin ja rekrytointitapahtumiin.
- ✓ **Täydennyskoulutus ja osaamisen kehittäminen:** Täydennyskoulutusta yritysten ja julkisten organisaatioiden asiantuntijoille, esim. johtamisen, strategian ja tietojohdamisen alueilla.
- ✓ **Yhteistyö julkisen sektorin kanssa:** Yhteistyötä kaupunkien ja kuntien kanssa, erityisesti Lahden alueella. Osallistuu maakuntastrategioiden toteuttamiseen, kuten Päijät-Hämeen vihreän siirtymän ja teknologisen murroksen edistämiseen.
- ✓ **Kansainvälinen yhteistyö:** Kuuluu useisiin kansainvälisiin verkostoihin ja tekee yhteistyötä globaalien haasteiden ratkaisemiseksi. Kumppaneina mm. suuryritykset, järjestöt ja julkishallinnot eri maissa.

Iitin kansalaisopisto

Iitin kunnan ylläpitämä **yleissivistävä** oppilaitos (1969), joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Tarjolla **ei ole** **tutkintotavoitteisia opintoja**. Avoimen yliopiston kursseja ei ole saatavilla. Ammatillisen osaamisen kehittämisen kurssit eivät vedä (esim. kielet).

Kurssit ovat **avoimia kaikille**. Painotus on **harrastus- ja yleissivistävässä** opetuksessa, eli opiskelu tähtää opiskelijan monipuoliseen kehittymiseen, **elinikäiseen oppimiseen**, **hyvinvointiin** sekä **aktiiviseen kansalaisuuteen**.

Ilmoittautumismäärät ovat kasvaneet viime vuosina, mikä kertoo opiston suosituista ja saavutettavista palveluista.

Yleistä kansalaisopistoista

- **Kohderyhmä:** Kaikenikäiset kuntalaiset, erityisesti harrastajat.
- **Koulutustarjonta:** Lyhytkurssit ja luennot. Aiheina esim. taide, käsityö, musiikki, kielet, liikunta, tietotekniikka, kotitalous.
- **Opiskelumuoto:** Paikallinen ja osa-aikainen. Ei asumismahdollisuutta.
- **Tavoite:** Harrastaminen, hyvinvointi, osallisuus, kansalaistaitojen kehittäminen.
- **Taustayhteisöt:** Usein kunnan ylläpitämiä.

Ihastu Iittiin!

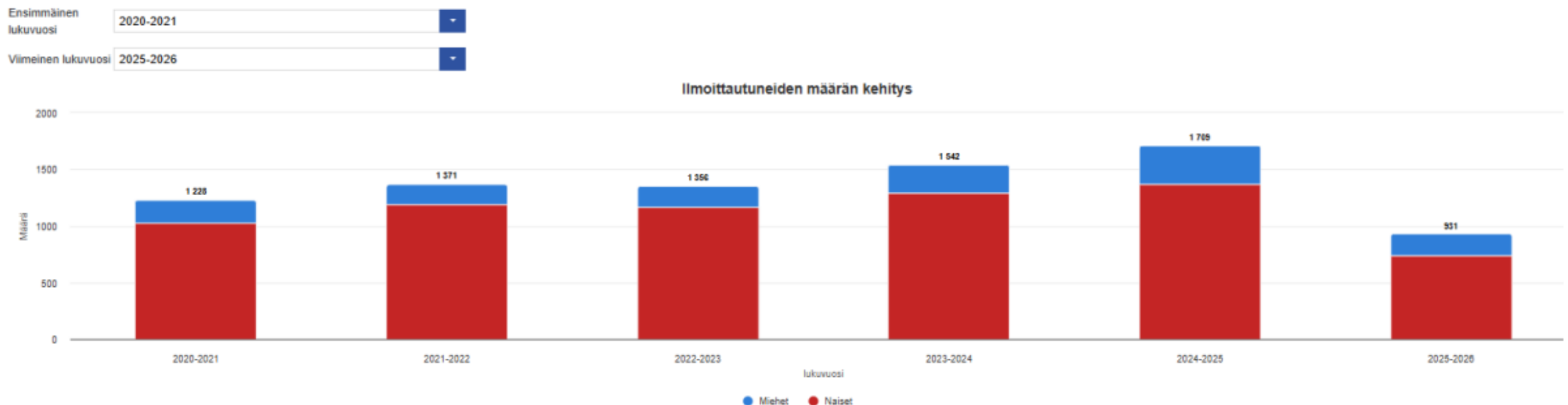
litin kansalaisopiston kurssit

- **Kurssimaksuja ei ole korotettu**, vaikka muissa lähialueiden opistoissa hinnat ovat nousseet samalla kun tarjontaa supistettu. litin kurssihinnat ovat selvästi valtakunnallisen keskiarvon alapuolella (KA 70 €).
- **Sukupuolijakauma:** Naisia n. 80–85 % ja miehiä n. 15–20 %. Vaikka miesten osuus on pysynyt melko pienenä, siinä on **havaittavissa lievää kasvua** viime vuosien aikana. Tämä voi johtua esim. teknisten (kädentaito)kurssien valikoiman lisäämisestä.
- Tänä lukuvuonna **kursseja n. 180**, hinnaltaan 22–120 €:
 - ✓ **Liikunta** (aikuisten ja lasten ryhmät, jooga, pilates, tanssi) – **TOP 5 kurssit**
 - ✓ **Käsityö ja taideaineet** (esim. keramiikka, ompelu, piirustus, lasityöt)
 - ✓ **Ravinto ja ravitseminen** (esim. ruoanlaittokurssit eri kohderyhmille)
 - ✓ **Muut kädentaidot** (esim. puutyöt, makramee)
 - ✓ **Tietotekniikka, musiikki, kielet** (vain espanja, etäkurssi)

litin kansalaisopiston ilmoittautumisten määrän kehitys

Kuluvalle lukuvuodelle **2025–2026** rehtorin arvion mukaan lopullinen ilmoittautuneiden määrä asettunee **1700–1800** välille, eli samalle tai hieman korkeammalle tasolle kuin edellisvuonna (v. 2024 oli ennätyksellinen).

1. Kansalaisopiston ilmoittautumisten määrän kehitys lv. 2020–2025

Perheniemen opisto

- Perheniemen opisto (1924) on **evankelinen kansanopisto** litissä, jota ylläpitää Perheniemen evankelisen opiston kannatusyhdistys ry.
- Opiston koulutustarjonnan esimerkkejä:
 - Iloitse ja riemuitse –laulukurssi
 - Puukkokurssi aloittelevalle puukonvalmistajalle
 - Traumatietoinen kasvatus
- Opiston toiminnan keskiössä ovat: **Luonto ja yhteisöllisyys, kädentaidot, luovuus, hyvinvointi ja raamattu.**

Yleistä kansanopistoista

- **Kohderyhmä:** Usein nuoret ja aikuiset, maahanmuuttajat ja erityisryhmät.
- **Koulutustarjonta:** Pitkät opintolinjat, lyhytkurssit, avoimen yliopiston opintoja, ammatillista koulutusta ja valmentavia opintoja.
- **Opiskelumuoto:** Opiskelu on intensiivistä ja yhteisöllistä. Usein sisäoppilaitos.
- **Tavoite:** Elinikäinen oppiminen, jatko-opintoihin valmistautuminen, ammatillinen kehittyminen
- **Taustayhteisöt:** Usein järjestöjä, säätiöitä tai uskonnollisia yhteisöjä

Kouvolan Ammattiopisto Eduko

- Edukon omistavat **Kouvolan kaupunki** ja Kouvolan Aikuiskoulutussäätiö. Edukolla on kolme kampusta **Kouvolassa** ja n. **6 500** opiskelijaa.
- Tarjoaa **ammattillista koulutusta nuorille ja aikuisille**, mukaan lukien oppisopimuskoulutusta ja lyhytkoulutuksia.
- Edukon **yrityspalvelut** voivat tukea paikallisia yrityksiä henkilöstön osaamisen kehittämisessä ja rekrytoinnissa.
- Mahdollisuus järjestää **TUVA-koulutusta** (tutkintoon valmentavaa), joka tukee koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten ja aikuisten siirtymistä opintoihin tai työelämään.
- Eduko voi tarjota **työllistymistä tukevia koulutuksia**, kuten pätevyyskortteja ja lyhytkursseja, jotka vastaavat alueen työmarkkinoiden tarpeisiin

Ihastu littiin!

XAMK- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

- **XAMKin** (2017 Kymenlaakson ja Mikkelin AMK:n yhdistyivät) **kampukset** ovat **Kouvola**ssa, **Kotkassa**, **Mikkelissä** ja **Savonlinnassa**. **Opiskelijoita** yli 12 300.
- Tarjoaa **tutkintoon johtavaa koulutusta** (AMK ja YAMK), mutta myös **täydennyskoulutusta ja avoimen AMK:n opintoja**, joita voidaan räätälöidä yhteistyökumppanin tarpeisiin.
 - Noin 50 AMK-tutkintoa ja yli 30 YAMK-tutkintoa.
- Mahdollisuus **etäopiskeluun ja verkko-opintoihin**, mikä tukee kuntia, joissa ei ole omaa kampusta.
- **TKI-toiminta**: Vuosittain yli 250 hanketta. Painopisteet: **metsäbiotalous, energia, logistiikka, digitaalinen talous, hyvinvointi**.

Ajankohtaista yhteistyötä koulutuslaitosten kanssa litissä

- **29.10. DUUNIITTI** –rekrytapahtumaan Ravilinnassa osallistuvat:
 - ✓ **Koulutuskeskus Salpaus & Ammattiopisto Eduko**
 - ➡ **Fokuksena työnhakijoille** ammatillinen koulutus, aikuiskoulutus, alan vaihto, oppisopimukset, uraneuvonta, jne.
- **Marraskuussa** tulossa **oppilaitosyhteistyöhön keskittyvä** tilaisuus, jossa mukana:
 - ✓ **LUT-yliopisto & LAB ammattikorkeakoulu & Koulutuskeskus Salpaus**
 - ➡ **Fokuksena yhteistyön mahdollisuudet yrityksille**, kuten opiskelijayhteistyö (esim. opinnäytetyöt ja opiskelijaryhmytyöt), TKI-toiminta, oppisopimuskoulutus, uusien koulutustarpeiden tunnistaminen, jne.

Kysymyksiä valiokunnalle

Mitä **kehittämisajatuksia** valiokunnalle herää seuraavista teemoista?:

1. Iitin kunnan ja em. koulutusorganisaatioiden välinen yhteistyö
2. Iitin kansalaisopiston kurssitarjonta
3. Iittiläisten miesten koulutusasteen nostaminen (laahaavat tilastoissa perässä)

Lähteitä

Salmivuori, E. (2022). *Tutkimuskirjallisuuden tarjoamia määritelmiä ja tulkintoja alueiden elinvoimasta*. Maaseutututkimus, 30(1). Saatavilla: <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/119797>

Paananen, H. (2013). *Elinvoima kunnassa – merkitykset, muutos ja edistäminen*. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto. Saatavilla: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/85102/gradu07128.pdf>

Lehtonen, S. & Punakallio, M. (2024). *Kuntien uusi rooli elinvoiman ja työllisyyden edistämisessä*. Tilisanomat.fi. Saatavilla: <https://tilisanomat.fi/julkishallinto/kuntien-uusi-rooli-elinvoiman-ja-tyollisyyden-edistajana>

Hytönen, J., Kotavaara, O. & Ahlqvist, T. (2020). *Elinvoiman askelmerkkejä ja ristiriitoja*. ARTTU2-tutkimusohjelma, Kuntaliitto. Saatavilla: <https://julkaisut.kuntaliitto.fi/1920>

Organisaatioiden verkkosivut: Iitin kunta, LUT-yliopisto, LAB ammattikorkeakoulu, Koulutuskeskus Salpaus, XAMK, Eduko, Iitin kansalaisopisto, Perheniemen opisto

Ihastu Iittiin!